

Студијски програм: Мастер професор биологије			
Назив предмета: ДИВЕРЗИТЕТ И ЗАШТИТА ГЉИВА			
Наставник: др Маја Караман			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: -			
Циљ предмета: Курс представља наградњу на основне курсеве из Биологије алги и гљива, Опште микробиологије, Микологије и има за циљ упознавање са значајем заштите диверзитета гљива, велике групе организама од преко 1,5 милион врста. Основни циљ предмета обухвата усвајање сазнања о методама детерминације (класичне и молекуларне), као и заштите угрожених врста, са једне стране кроз очување станишта и сагледавања те компоненте њиховог опстанка, а са друге кроз управљање популацијама, одређивање конзервационих приоритета. Задатак предмета је и изучавање праксе у заштити угрожених врста у свету и код нас и израда пројеката активне заштите појединих врста којима прети опасност нестанка (ретке врсте). Осврт на тренутну ситуацију истражености, угрожености и заштите гљива, претежно јестивих врста, у Републици Србији. Законска регулатива и предлози за даља истраживања и мере заштите гљива у складу са европским регулативама.			
Исход предмета: На крају курса студент ће бити оспособљен да се укључи у пројекте везане за конзервацију и очување угрожених врста гљива, њиховог гајења и коришћења у биотехнолошким процесима.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Студенти би се упознали са основним елементима и са особеностима екофизиологије гљива као основом за заштиту њихове разноврсности, генофонда и њихових станишта. Упознавање са значајем гљива и лишајева у екосистемима и нивоом њихове проучености у свету и код нас. Значај заштите животне средине у циљу очувања и унапређења диверзитета гљива и могући правци примене генофонда гљива. Такође ће се упознати са разноврсношћу представника појединих фамилија, са специфичним начинима спороношења и пропагације у оквиру различитих таксономских и еколошких група гљива, чије врсте захтевају различите еколошке услове, као и са особеностима диверзитета њихових физиолошких профила. Молекулске методе и електронске информације у проучавању и заштити угрожених врста гљива, мониторинг врста и утврђивање диверзитета гљива: Гљиве на биљкама и воћу; Терестричне и лигничолне макрогљиве; Лихенизоване гљиве; Микрогљиве на дрвету и биљним отпаcima; Ендодитне гљиве; Сапробне земљишне гљиве; Гљиве екстремофили; Мутуалистичке арбускуларне микоризне гљиве; Квасци; Гљиве које су асоциране са инсектима и артроподама; Гљиве паразити и предатори на нематодама и другим инвертебратама; Паразитске гљиве кичмењака; Копрофилне гљиве; Анаеробне зооспорне гљиве асоциране са животињама; Гљиве у слатководним екосистемима; Маринске и естаурине <i>Eumycota</i> ; <i>Oomycota</i> , <i>Mycetozoa</i> и други гљивама слични организми. Морфолошки и еколошки диверзитет аутохтоних гљива као база за одрживо коришћење самониклих гљива и њихово гајење. <i>Практична настава:</i> Упознавање са начином рада, прибором и апаратима у миколошкој лабораторији. Упознавање са основним процесима култивације и чувања у формирању колекције култура гљива, физиологијом гљива и стицање основних знања неопходних за изоловање мицелије као основе за експериментални рад. Препарација, презервација и употреба гљива у хербаријуму; Протоколи за изолацију различитих група гљива и одржавање култура; Презервација и дистрибуција култура гљива; Упознавање са диверзитетом вегетативних и генеративних „органа“: облици мицелије, спорокарпа, вегетативних, бесполних и полних пропaгула.			
Литература 1. Muller, G. M., Bills, G. F., Foster, M. S. (2004) Biodiversity of FUNGI , Inventory and Monitoring Methods, Elsevier Academic Press, Burlington, San Diego, London. 2. Мунтањола – Цветковић (1981): Општа микологија . НИРО Књижевне новине, Београд, 1987. 3. Душанка Бугарски: Буковача . Научни институт за ратаство и повртарство, Нови Сад, 2004. 4. Младен Јосифовић: Шумска фитопатологија . Научна књига, Београд, 1951. 5. Д. Пејин: Индустријска микробиологија . Универзитет у Новом Саду, Технолошки факултет, 2003. 6. Марко Ивановић: Микозе биљака . Наука, Београд, 1992. 7. Стевановић В. (едитор): Биодиверзитет Србије , 1995. 8. Ткалчец, S., Мешкић, А., Маточец, Н., Кушан, И (2008): Црвена књига гљива Хрватске . Министарство културе, Државни завод за заштиту природе Републике Хрватске. Загреб.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методe извођења наставе Предавања, лабораторијске вежбе, теренски рад, израда семинарског рада по одабраним темама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност на настави	10	усмени испит	40
практична настава	20		
семинарски рад-ови	30		